

היום הראשון בבית הספר (מיומנו של מציוש)

יאנוש קורצ'אק, כתבים ט, עמ' 226-227

תרגום: אורי אורלב

קריאה: מאיר עוזיאל

קהל יעד: גני ילדים וכיתות א'-ב'

<p>מאיר עוזיאל קורא את הסיפור "היום הראשון בבית הספר" בגרסה המלאה. לצפייה בסרטון ולהאזנה לסיפור הקליקו פעמיים על סמל הסרטון</p> 	<p>לקריאת הסיפור "היום הראשון בבית הספר" מותאם לגיל הרך, הקליקו פעמיים על סמל התיקייה:</p>
---	--

☞ הסיפור "היום הראשון בבית הספר" עוסק בהרהורים לקראת היום הראשון בבית הספר היסודי, לקראת הלימודים וכלל ההתנהלות בבית הספר.

נושאים אליהם ניתן לקשר את הסיפור:

לקראת סוף השנה בגן חובה, סביב חששות מהלא נודע והמעבר לבית-הספר. (שרית עזרא)

בהקשרים שונים אפשר להשתמש בחלקים מתוך הסיפור -

פדור הארץ סובב סביב השמש – איך זה? האם רואים איך פדור הארץ מסתובב כשטסים באוויר? ואם אפשר היה לרחף את פדור הארץ שסובב את השמש ביום אחד, האם הייתי מתבגר בשנה? אני יודע, שנה בלתי אפשרי, מפני שאם פדור הארץ היה טס במהירות כזאת, הייתה נוצרת רוח כל כך חזקה שבטח כל האנשים היו נושרים.

האם אלה מחשבות ולדותיות? לפעמים נדמה לי שכן, אבל הרי איש לא יכול לדעת מה יקרה.

מחשבות של ילדים: על איזה נושאים ילדים חושבים? איזה רעיונות יש לילדים?

אני יודע שיהיו לי הרבה דאגות וצרות. או שלא אכין איזה תרגיל, או שיהיו לי שגיאות בהכתבה, או שלא אדע להשיב נכון.

אני יודע שהכל תלוי בי בעצמי: אם אלמד - אדע.

אבל כל אחד נכשל במשהו – אפילו התלמיד הראשון בכיתה. האם כך זה מכרח להיות?

אני יודע שספרי הלימוד יקרים מאוד, אבל האם אני אשם אם מישהו יטפוף דיו על אחד מהם? או שהכורף כרף אותם ברשלנות והם יתפרקו? לא חשוב עד כמה אהיה זהיר, הרי ספר מכרח לפלל על הארץ לפחות פעם אחת בשבוע. או הבגד יקרע, או משהו.

כישלון: מהו כישלון? האם אפשר לא להיכשל אף פעם? יש מישהו שלא נכשל?

הייתי רוצה שתהיה אצלנו חברות אמיתית ואמיצה, אך אינני יודע איך לעשות זאת. מה לעשות אם אחד החברים לא נחמד, ממאיס את עצמו או מסתכסך על כל שטות, או אחד כזה שאני לא יודע מה.

אם אפשר היה להתנדד עם כל אחד כמו עם חברי לשלחן, זאת יכולה להיות נדידות אמיתית. אך כל אחד הוא אחר. אם אינני יכול לחבב את כלם, אשדל לפחות לא ללקת מכות עם אף אחד.

קבלת החלטות- איך אני רוצה להתנהג: אפשר לחשוב מראש על מצבים, לתכנן איך ארצה להגיב, ולהחליט להשתדל לנהוג כך או אחרת. (ד"ר אורנה דובדבני)

נושאים לשיחה

👉 לקראת מעבר לכיתה א':

- מה אתם חושבים שיהיה בכיתה א'?
- מה אתם יודעים על בית-הספר?
- מה הייתם רוצים שיהיה בבית הספר?
- האם יש בכיתה א' משהו שאתם דואגים / חוששים ממנו?
- איך תכירו חברים חדשים?

👉 מחשבות של ילדים:

- אתם חושבים לפעמים מחשבות לעצמכם?
- יש דבר כזה "מחשבות ילדותיות"? או שיש "מחשבות של ילדים"?

זוהי הזדמנות לשמוע מה הילדים חושבים, על מחשבות דימוניות ועל פירוש שהם נותנים לעולם; לתת לגיטימציה לחשיבה בלי שיפוט מה נכון או לא נכון. לעודד חשיבה.

👉 כישלון: האם אפשר לא להיכשל אף פעם?

כישלון הוא דרך ללמוד, להבין איזו דרך טובה ואיזו דרך אינה מתאימה. אפשר לתת דוגמאות לדברים שנכשלו בהם, מה עשינו כשנכשלו למה למדנו מכך.

👉 הצבת מטרות ותכנון פעולה: אם ילד רוצה להשיג מטרה (למשל: כמו בסיפור - שיהיו לו חברים בכיתה החדשה), מה הוא יכול לעשות כדי להשיג את המטרה? בדוגמה שבסיפור הילד חושב שיכולים להיות ילדים שונים, ומחליט להשתדל לא להרביץ לאף אחד, גם אם לא כולם יהיו חברים שלו.

שוחחו עם הילדים על מטרות שהם הציבו לעצמם, דברים שרצו להשיג.

שמעו יחד מה עשו ילדים שונים כדי להשיג את המטרות שהציבו לעצמם.

הציעו לילדים לחשוב אם יש להם רעיונות נוספים איך ניתן להשיג אותן מטרות שהציבו לעצמם ילדים אחרים. (ד"ר אורנה דובדבני)

פעילויות

👉 הכנת דף עם זיכרון מהגן וציפיה מכיתה א': כל ילד/ה מציירים זכרון מצד אחד של הדף,

וציפיה מהצד השני. אפשר להכין עם הילדים בובת דאגה קטנה שיוכלו לשים בקלמר ולקחת

איתם לכיתה. (שרית עזרא)

עצות שימושיות

👉 אפשר להתחיל בשיח עם הילדים מה הם יודעים על כיתה א', האם הם חוששים וממה. שיח מקדם שמסביר מה עושים בכיתה א'.

הסיפור נותן לגיטימציה לחששות מסוגים שונים: איך אני מתנהגת בכיתה ואיך בבית, מה קורה עם מצליחים או לא מצליחים, אחריות ושמירה על הציווד החדש שההורים רוכשים לקראת כיתה א' והחשש מחברים חדשים.

"אני יודע שהכל תלוי בי בעצמי: אם אלמד - אדע."

להרגיע ולספר שלא הכול תלוי רק בילד אלא גם המורה, החברים והמשפחה יכולים לעזור ולתמוך. לחשוב מה ומי יכול לעזור לנו אם יש בעיה או קושי בכיתה. (שרית עזרא)

מקורות להרחבה ולהעשרת השיחות בנושאים המוצעים: (ד"ר אורנה דובדבני)

שיר: [קטנה או גדולה - נחמה הנדל](#)

גיל מעבר מבלבל בין קטנה לגדולה, דרישות חדשות, התייחסות של הסביבה בנושאים שונים - לבטים של ילדים במעבר בין קטנה (כמו בגן) לגדולה (כמו בבית ספר).

שיר: [אני תמיד נשאר אני - עוזי חיטמן](#)

נושא של זהות - עד עכשיו הייתי ילד/ה בגן, ומעכשיו - תלמיד/ה בבית-הספר. האם השתנתי?

ספרון דיגיטלי: [היום הראשון שלי בבית הספר](#). כתבה: אסמה איגבריה
הזדמנות להמללה של מחשבות לקראת ביה"ס, חששות, מה אימא אומרת ועוד.

שיר: [הילד הזה הוא אני - יהודה אטלס](#)

מתאים בהקשר של זהות - מי אני? איך אני בוחרת/להתנהג?

יהודה אטלס מספר את הסיפור "[והילד הזה הוא אני](#)"

<https://school.kotar.cet.ac.il/KotarApp/Viewer.aspx?nBookID=100661036#38.210.2.none>

עמ' 36:

עַל עֵצְמוֹ

המשורר פאדל עלי - יליד פקיעין החי
בחיפה, עובד משנת 1981 במחלקה
לנוער וצעירים באגף לשירותי רווחה
של עיריית חיפה. פרסם עד כה
ארבעה ספרי שירה לילדים
ולמבוגרים. הצייר שריף ואכד - יליד
נצרת, בוגר החוג לאמנות
באוניברסיטת חיפה. הציג תערוכות
בארץ ובחו"ל. אייר ספרי ילדים
שיצאו לאור בארץ בשפה הערבית.
הספר "ילד על מדרגות העולם"
זכה בעיטור אנדרסן מטעם הארגון
העולמי לספרות ילדים... IBBY

אֲנִי יֵלֵד פֶּאָדֵל עֲלִי
נֶסֶח עֵבְרִי: יְהוּדָה אֶטְלִס וְיוֹנָה טֶפֶר

אֲנִי יֵלֵד
שְׁמִטְפֶס
עַל מְדְרָגוֹת הָעוֹלָם.
יֵשׁ לִי לֵב,
יֵשׁ לִי שִׁכְלִי,
יֵשׁ לִי עֵינָיִם
כְּמוֹ לְקָלָם.

שיר זה התפרסם בתוך "ילד על מדרגות העולם", מאת פאדל עלי.

אפשר לשוחח על-מי אני? מה אני עושה? מה אני אוהב/ת בעולם? - שיח זהות.

**תודה לשרית עזרא ולד"ר אורנה דובדבני.
רעיונות נוספים יתקבלו בברכה.**